

Årsberetning 2018

Médecins Sans Frontières Norway

Leger Uten Grenser Norge

Leger Uten Grenser er en nøytral og uavhengig medisinsk hjelpeorganisasjon som redder liv og lindrer nød. Vi hjelper dem som trenger det mest – uansett hvem, uansett hvor, uansett hvorfor.

Leger Uten Grenser gir nødhjelp til mennesker i krig, kriser og katastrofer, og andre som ikke har tilgang til grunnleggende helsetjenester. I tillegg varsler vi om overgrep og glemte kriser – fordi færre dør når flere vet.

Leger Uten Grenser i Norge ble dannet i 1996 og er en del av en internasjonal bevegelse, *Médecins Sans Frontières* – MSF. Per i dag består organisasjonen av 24 seksjoner med en internasjonal generalforsamling og styre. Den norske seksjonen har et nært samarbeid med de andre seksjonene. Leger Uten Grenser i Norge er representert i Leger Uten Grensers internasjonale organer.

Det overordnede målet med all vår virksomhet er å hjelpe mennesker i nød i tråd med grunnleggende humanitære prinsipper. Vi er en organisasjon med engasjerte og idealistiske medlemmer, med rotfeste i og støtte fra det norske samfunnet.

I Norge fokuserer Leger Uten Grenser på målrettet rekruttering av personell til våre feltprosjekter, samt innsamling av midler til gjennomføring av prosjekter. I tillegg driver Leger Uten Grenser Norge informasjonsarbeid for å skape oppmerksomhet om humanitære kriser og jobber med talsmannsarbeid for å skape politisk endring på våre humanitære kjernesaker. Leger Uten Grenser Norge bidrar også med operasjonell støtte til flere av organisasjonens feltprosjekter.

Som medeier i Leger Uten Grensers operasjonelle senter i Brussel, samt deltager i organisasjonens internasjonale fora, er vi en aktiv bidragsyter i utviklingen av bevegelsens operasjonelle strategi og virksomhet.

I 1999 fikk Leger Uten Grenser Nobels Fredspris for «organisasjonens banebrytende humanitære innsats på flere kontinenter».

Leger Uten Grenser utgir årlig en omfattende aktivitetsrapport som oppsummerer våre feltprosjekter og tar opp aktuelle medisinske og humanitære temaer.

Rapporten, MSF Activity Report, kan leses på vår hjemmeside: www.legerutengrenser.no.

Rapporten er også tilgjengelig på våre internasjonale hjemmeside: <http://www.msf.org/en/international-activity-reports>.

1 Redegjørelse for virksomheten

1.1 Rekruttering av feltpersonell

En av hovedmålsettingene til Leger Uten Grenser Norge er å være en solid bidragsyter av internasjonalt personell til Leger Uten Grenser sine prosjekter rundt om i verden.

I 2018 reiste 106 personer fra Leger Uten Grenser Norge på 100 ulike oppdrag i Afghanistan, Australia/Nauru, Bangladesh, Hviterussland, Bosnia og Hercegovina, Burkina Faso, Burundi, Kambodsja, Kamerun, Den Sentralafrikanske Republikk, Den demokratiske republikken Kongo, Egypt, Etiopia, Hellas, Guinea, Haiti, India, Irak, Kenya, Libanon, Malawi, Pakistan, Papua New Guinea, Palestina, Filippinene, Sør Sudan, Swaziland, Syria, Tadsjikistan, Tyrkia, Ukraina og Jemen.

Leger Uten Grenser Norge rekrutterer og sender ut leger, sykepleiere, jordmødre, bioingeniører, farmasøyer, psykologer samt ikke-medisinsk personell som økonomer, HR og administrasjonsansvarlige, logistikere, ingeniører, arkitekter, håndverkere m fl. Organisasjonen rekrutterer nytt personell fortløpende. Dette gjør vi i henhold til mål avtalt med operasjonelle sentre i tillegg til erfaringsbasert behov. Vi legger stor vekt på profesjonalitet, personlig egnethet og motivasjon i vår rekruttering. Vårt personell jobber med å gi grunnleggende medisinsk behandling både innen primær- og sekundærhelsetjenesten i land og områder hvor helsetilbudet er svekket på grunn av humanitære kriser.

Organisasjonen legger vekt på god individuell oppfølging før, under og etter utenlandsoppdrag. Hver enkelt feltarbeider gjennomgår forberedelseskurs, personlig briefing og informasjonsbriefing før sitt oppdrag. Leger Uten Grenser krever grundig helsesjekk, vandelsattest, attester og diplomer fra den enkelte før utreise. En god oppfølging etter endt oppdrag med medisinsk sjekk, debrief med psykolog, og tilkobling til vårt kollegiale støttenettverk er en del av vår rutine.

1.2 Kommunikasjonsarbeid

En sentral del av Leger Uten Grensers arbeid er prinsippet om témoignage: å bære vitne og varsle om overgrep og glemte kriser. Gjennom å bære vitne om hva vi ser i felt ønsker vi å framprovosere en bedring for mennesker i nød. Følgende områder har vært fokus i 2018:

Krigen i Syria

Krigen i Syria gikk inn i sitt 8. år, og kampene rundt Øst-Ghouta fikk stor global oppmerksomhet. Leger Uten Grenser fortsatte sin indirekte støtte til klinikker og sykehus i det beleirede området, hvor lokale medisinske ansatte jobbet videre under svært vanskelige forhold. Over de to første ukene med beleiring registrerte våre kolleger 344 skadde og 71 døde hver dag. I tillegg fortsatte Leger Uten Grenser å selv drive sykehus og klinikker nord i Syria, men begrensningene på reelt nærvær gjorde vårt arbeid svært vanskelig.

Sivile ofre på Gaza-stripen

I Gaza lever nesten to millioner palestinere innsperret i et lite område hvor nesten alle grensene er kontrollert av Israel, unntatt den sørlige grensen mot Egypt. I mars/april deltok tusenvis av palestinere i den årlige «returmarsjen» i protest mot okkupasjonen, men denne gang førte markeringen til militær respons fra Israelsk side. Ifølge helsemyndighetene på Gaza ble 1.415 skadet, så mange som 758 ble skuddskadet. Leger Uten Grenser behandlet flere pasienter for skuddskader på tre uker enn i hele 2014, da Israel utførte luftangrep mot Gazastripen. Siden 1.april har Leger Uten Grenser behandlet flere enn 500 pasienter med skuddskader ved våre tre klinikker på Gaza. Samtidig gikk Leger Uten Grenser ut med kritikk av voldsbruken.

Kongos største ebola-utbrudd fortsatt ikke under kontroll

I august startet det største ebolautbruddet i Den demokratiske republikken Kongo (DR Kongo) noensinne. Så langt har flere enn 500 mennesker dødd av viruset, og fordi utbruddet er i en aktiv konfliktsone er arbeidet med å stanse epidemien svært vanskelig. Ebolautbruddet er det tiende i landets historie. Utbruddet startet med

at viruset ble bekreftet i Mangina, en liten by i nærheten av Beni i Nord-Kivu-provinsen. Deretter har viruset spredd seg til Butembo, Kalenguta og Katwa i Nord-Kivu og inn i naboprovinsen Ituri. Leger Uten Grenser har samarbeidet med kongolesiske myndigheter og WHO for å få utbruddet under kontroll, og har over 200 ansatte ved flere behandlingssentre i Nord-Kivu.

Stans i redningsarbeid i Middelhavet

På tross av at flyktninger, migranter og asylsøkere fortsatt dør i Middelhavet, ble Leger Uten Grenser og SOS Mediterranée i desember tvunget til å avslutte sine søk og redningsoperasjoner med båten Aquarius. Dette er et resultat av et langsiktig politisk press, ledet av italienske myndigheter og støttet av flere andre europeiske land, for å forhindre at humanitære organisasjoner skal kunne redde liv i Middelhavet. Sammen med EU sin eksterne migrasjonspolitik har dette arbeidet undergravd internasjonal lov og humanitære prinsipper. På grunn av det målrettede arbeidet fra Europeiske styresmakter så Leger Uten Grenser og SOS Mediterranée seg nødt til å avslutte operasjonene til Aquarius, på tross av våre gjentatte offentlige protester.

Synliggjøring av Humanitære Prinsipper

I tillegg til å fortsette å sette fokus på Glemte Kriser lanserte Leger Uten Grenser en kampanje til støtte for humanitære prinsipper i tradisjonelle og sosiale media, gjennom betalt annonsering, filmproduksjon og redaksjonelt innhold. På tross av beskjedne investeringer fikk vi god respons, og kommer til å videreføre en tydelig og prinsipiell tone i tiden som kommer. Skoleprosjektet genererte over 60 medieklipp og 65 skoler fra hele landet deltok i løpet av høsten. Vi fortsetter å kommunisere glemte kriser i vårt daglige kommunikasjonsarbeid og fikk i 2018 mye oppmerksomhet også på fremskrittene.

Lansering av ny Norsk humanitær strategi

Siden 2013 har Leger Uten Grenser forsøkt å påvirke norsk humanitær politikk mot en mer behovsbasert tilnærming gjennom å synliggjøre hvor viktig det er å operasjonalisere de humanitære prinsippene. Leger Uten Grenser fulgte derfor nøye med på UD's prosess for å utvikle en ny humanitær strategi. Ved lansering av den nye strategien under Arendalsuka i August kulminerte vårt arbeid med viktige endringer i deres strategi, godt pressearbeid og et eget "humanitært nachspiel" for å samle de viktigste aktørene på dette feltet. Dette arbeidet kommer til å fortsette fokus fremover også i 2019.

1.3 Programstøtte

Metanolinitiativet (MPI)

Siden 2013 har Oslo Universitetssykehus (OUS) jobbet sammen med Leger Uten Grenser Norge for å redusere skadevirkninger av metanolforgiftninger globalt. Teamet responderer på kritiske utbrudd, styrker akuttmedisinsk kunnskap, beredskap og respons blant helsemyndigheter og ansatte i Leger Uten Grenser. I 2018 har teamet støttet feltprosjekter i Indonesia, Kambodsja og Russland. I tillegg har Hong Kong sin operasjonelle enhet startet overvåkning av utbrudd i Asia. En egen nettside er opprettet hos Leger Uten Grenser for det norske metanolinitiativet: <https://legerutenengrenser.no/mpi/>

Inkludering av personer med funksjonshemming

I 2018 lanserte Leger Uten Grenser Norge et prosjekt for å bedre inkludering av funksjonshemmede i prosjekter i felt og på alle de forskjellige kontorene verden rundt. Prosjektet samler, utvikler og formidler informasjon og verktøy som kan hjelpe med inkludering av funksjonshemmede. Nettportalen, på tre språk, tilbyr aktuell informasjon og verktøy for bevisstgjøring og implementering: <https://disabilityinclusion.msf.org>

Maritim feltstøtte

Leger Uten Grenser Norge er maritim rådgiver til våre operasjonelle sentre i Brussel og Amsterdam. Leger Uten Grenser Norge har ytt teknisk maritim støtte til søk- og redningsoperasjoner. I tillegg har Leger Uten Grenser utarbeidet en mulighetsstudie for sykehusskip og medisinske fasiliteter og aktiviteter med bruk av flytende installasjoner.

Mentoring og Coaching

Vår Mentoring og Coaching Hub (MCHub) koordinerer og utvikler coaching og mentoring-tilbudet for Leger Uten Grenser globalt. Enheten har utdannet mentorer siden 2012 og coacher siden 2018. Teamet leverer både

individuell og team-coaching samt coaching-skills training. Teamet opplever en stadig økende pågang av forespørslar.

Lønns Benchmark

Målet for vår Benchmarking enhet er å levere lønns- og levekostnadsrapporter til felt, for å sikre at beslutninger vedrørende lønnsnivå for lokalt ansatte baseres på reell markedsdata, lokale levekostnader samt organisasjonens prinsipper. I 2018 ble det levert 22 benchmarks (lønnsundersøkelser) og 15 oppdateringer av tidligere undersøkelser.

1.4 Innsamling av midler

Gjennom 2018 har Leger Uten Grenser mottatt hovedvekten av sine inntekter fra private givere. Bred støtte fra befolkningen både økonomisk og moralsk er en forutsetning for å nå Leger Uten Grensers mål om å redde liv og lindre nød. For å sikre vår uavhengighet og raskt kunne hjelpe dem som trenger det aller mest har Leger Uten Grenser som prinsipp at private gaver til enhver tid skal utgjøre over 50 prosent av våre inntekter. I de senere år har Leger Uten Grenser internasjonalt hatt en andel private midler på over 90 prosent. I 2018 mottok Leger Uten Grenser i Norge ingen offentlig støtte.

1.4.1 Støtte fra privatpersoner, bedrifter, organisasjoner og stiftelser

Private bidrag er med på å sikre organisasjonen økonomisk uavhengighet. Det gir oss mulighet til å handle raskt og gjøre en innsats der behovene til enhver tid er størst, uavhengig av myndigheter og andre institusjonelle givers prioriteringer og budsjetter. Leger Uten Grenser har opplevd en økning i bidrag fra privatpersoner i løpet av 2018. I tillegg til bidragene fra privatpersoner har Leger Uten Grenser flere næringslivspartnere som gir både viktig pengestøtte og bidrar med sin kompetanse på ulike felt.

Støtte fra privatpersoner, også i form av testamentariske gaver og støtte fra bedrifter og stiftelser, er sentralt i vårt innsamlingsarbeid også i 2018.

Om Leger Uten Grensers givere

Leger Uten Grenser har mange givere som støtter oss enten fast eller en gang imellom. Det er viktig for oss å kommunisere med våre givere om de behov og problemstillinger vi møter i vårt arbeid. Regelmessig støtte har blitt en stadig viktigere inntektskilde og det forventes at denne andelen vil fortsette å øke i tiden framover. Leger Uten Grenser benytter seg av flere ulike måter for å gi folk muligheten til å støtte vårt arbeid, blant annet via egne ververe som er ansatt i Leger Uten Grenser og jobber uten provisjon.

Gaver i form av tjenester

Leger Uten Grenser har i 2018 mottatt gaver i form av tjenester og varer fra næringslivet, som er innenfor områder organisasjonen har hatt god nytte av, slik som konsulenttjenester og juridisk bistand til personer som ønsker å opprette testamente som tilgodeser Leger Uten Grenser.

1.4.2 Stans av offentlige prosjektmidler

For å kunne gi helsehjelp uhindret legger Leger Uten Grenser vekt på å oppfattes som en uavhengig og nøytral nødhjelpsorganisasjon. 20 mars 2016 trådte EU-Tyrkia-avtalen i kraft. I juni 2016 bestemte Leger Uten Grenser seg for å slutte å ta imot offentlige prosjektbevilgninger fra EU-land og andre europeiske land som støttet avtalen mellom EU og Tyrkia. I 2018 mottok Leger Uten Grenser ingen offentlige prosjektmidler.

1.5 Personal og administrasjon

Leger Uten Grenser holder til i leide kontorlokaler i Hausmannsgate i Oslo. Organisasjonen har ingen fysisk produksjon, og forurenses således ikke det ytre miljø. Kontoret støtter og bidrar til forsknings- og utviklingsaktiviteter gjennom Leger Uten Grensers internasjonale kampanje for tilgang til livsviktige medisiner (Access), DNDi (Drugs for Neglected Diseases initiative) og Epicentre.

Feltarbeidere rekruttert i Norge har norske ansettelseskontrakter. Personellet avlønnes etter egen internasjonal lønnskala som reflekterer frivillighetstankegangen til Leger Uten Grenser.

I 2018 utgjorde Leger Uten Grensers administrasjon totalt 55,1 årsverk i kontorstillinger og 65,6 årsverk tilknyttet verveaktivitet. Arbeid i forbindelse med internasjonal beredskapsgruppe samt støtte til feltrelaterte prosjekter innenfor medisin, vann og sanitær, sikkerhet, HR og ledelse utgjorde totalt 3,0 årsverk.

De ansatte ved kontoret avlønnes etter egne satser for Leger Uten Grenser. Styreleder kan frikjøpes inntil en 50% stilling. Styremedlemmer og frivillig personell forøvrig honoreres ikke.

Ved siden av å yte operasjonell støtte til våre humanitære prosjekter fokuserer i hovedsak det norske kontorets ansatte på arbeidet med rekruttering og oppfølging av feltarbeidere fra Norge og Island samt vår innsamlings- og informasjonsvirksomhet. Derfor utgjør det norske kontorets virksomhet i stor grad administrative årsverk. Ellers foregår vår operasjonelle og formålsrettede virksomhet ute i felt samt ved våre operasjonelle sentre. Det er denne operasjonelle aktiviteten den norske organisasjonen rekrutterer til og finansierer.

Arbeidsmiljøet på kontoret anses som godt. Sykefraværet har i 2018 ligget på rundt 3,05% noe som er langt under landsgjennomsnittet. Det forekommer ikke forskjellsbehandling grunnet kjønn i saker som for eksempel lønn, avansement og rekruttering. Av kontorets ansatte ved årets slutt var 55% kvinner og 45% menn. Av styrets 9 medlemmer er 5 kvinner. En kartlegging i forhold til mangfold viser at organisasjonen i Norge har 68% ansatte med norsk bakgrunn og 32% med bakgrunn fra et annet land enn Norge. Ledelsen har vurdert at det ikke har vært nødvendig å innføre spesielle tiltak for å sikre likestillingssituasjonen.

Kontoret har gjennom alle år mottatt god støtte fra frivillig, ikke-lønnet personale.

2 Økonomisk oversikt

2.1 Anskaffede midler

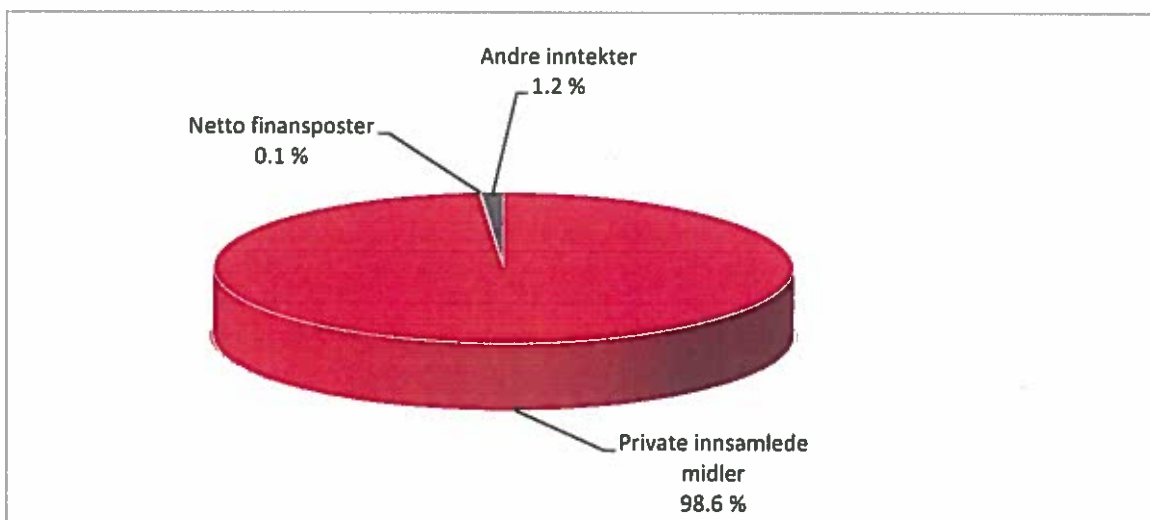
Leger Uten Grensers inntekt var i 2018 på 407,6 millioner kroner. Av dette er omlag 402 millioner samlet inn fra private givere. Private innsamlede midler har økt med 10,8 millioner kroner fra 2017. Andre inntekter har hatt en økning på 0,6 millioner kroner fra 2017, hovedsakelig fra merverdiavgiftskompensasjon.

Finansposter dreier seg hovedsakelig om opptjente renter på private midler mottatt gjennom året. Netto finansposter lå i 2018 på 0,5 millioner kroner, en liten økning fra 2017. Finansplasseringene er i tråd med styrets retningslinjer med hensyn til etikk, sikkerhet, risikospredning og likviditet.

Totalt anskaffede midler består av: (mill. kroner)

	2018	2017	Endring i %
Inntekter			
Private innsamlede midler	402.0	391.2	2.8 %
Andre inntekter	5.1	4.5	12.3 %
Sum anskaffede midler	407.1	395.7	2.9 %
Netto finansposter	0.5	0.3	52.6 %
Sum totale inntekter	407.6	396.0	2.9 %

Anskaffede midler utgjør hovedsakelig private innsamlede midler med en andel på 98,6 %. Andre inntekter og avkastning utgjør 1,3 %.

2.2 Anvendelse av midler

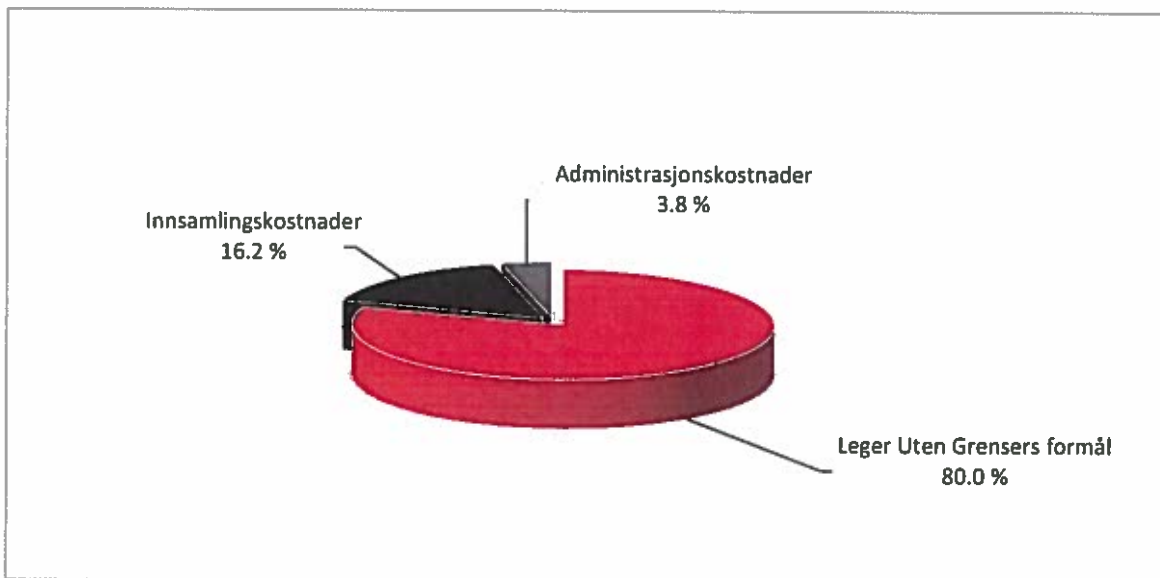
Den totale anvendelsen av midler til operasjonell virksomhet var i 2018 på 312,4 millioner kroner, som er en liten nedgang fra 2017. Organisasjonen har styrket vårt informasjonsarbeid og investeringene i innsamling.

Utgifter til Leger Uten Grensers informasjonsarbeid har økt med 1,7 millioner og ligger i 2018 på 10,2 millioner kroner. Bidrag til andre humanitære aktiviteter (Drugs for Neglected Diseases initiative, DNDi) ligger på

samme nivå som i 2017, med 1,1 million kroner. Innsamlingskostnadene har gått opp med omlag 3,9 millioner i forhold til 2017. Administrasjonskostnadene var i 2018 på 15,5 millioner kroner, en økning på 0,9 millioner i forhold til 2017.

Anvendelse av midler: (mill. kroner)

	2018	2017	Endring i %
Kostnader			
Operasjonelle kostnader	312.4	314.5	-0.7 %
Informasjonsarbeid / Temoignage	10.2	8.5	19.8 %
Andre humanitære aktiviteter	1.1	1.1	1.8 %
Leger Uten Grensers formål	323.7	324.1	-0.1 %
Innsamlingskostnader	65.5	61.6	6.4 %
Administrasjonskostnader	15.5	14.6	6.2 %
Anvendelse av midler	404.7	400.2	1.1 %

Kommentarer til anvendelse av midler:

- Operasjonelle kostnader:** Innsamlede midler allokert til Leger Uten Grensers operasjonelle prosjekter internasjonalt samt Leger Uten Grenser i Norge sin andel av indirekte operasjonelle kostnader ved vårt operasjonelle senter i Brussel. Kostnader til rekruttering av feltpersonell inngår.
- Informasjonsarbeid/Témoignage:** Kostnader til opinionsbygging, pressearbeid og bevisstgjøring. Lønnskostnad for informasjons-medarbeidere ved kontoret i Norge inngår.
- Andre humanitære aktiviteter:** Bidrag til DNDi, Drugs for Neglected Diseases initiative – forskning på medisiner mot glemte sykdommer.
- Innsamlingskostnader:** Kostnader forbundet med innsamling fra private og institusjonelle givere i Norge. Lønnskostnad for innsamlingssmedarbeidere i Norge inngår.
- Administrasjonskostnader:** Kostnader til administrativ drift av det norske kontoret. Lønnskostnad for daglig leder og administrasjon ved kontoret i Norge inngår. Inkluderer også Leger Uten Grenser i Norge sin andel av driften av det internasjonale kontoret.

2.3 Virksomhetens årsresultat

Leger Uten Grenser har for 2018 et årsresultat på 2,9 millioner kroner. Overskuddet består av avsetning testamentariske gaver som skal allokere i 2019 samt overføring av midler til vår formålskapital. Det er ledelsens oppfatning at fremlagte resultat og balanseoppstilling gir et riktig bilde av organisasjonens virksomhet.

2.4 Formålskapital

Leger Uten Grenser har en positiv formålskapital på 21,9 millioner kroner som kommer fra innsamlede midler. Før årets resultat utgjorde formålskapitalen 19,0 millioner kroner. Formålskapitalen består hovedsakelig av ikke-øremerkede midler. Årsregnskapet er utarbeidet under forutsetning om fortsatt drift, noe styret mener er forsvarlig.

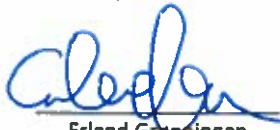
Det har ikke inntrådt hendelser etter 31. desember 2018 som påvirker Leger Uten Grensers resultat eller balanse.

Oslo, mandag 29. april 2019

Gunnhildur Arnadóttir
Styremedlem

Evy Therese Overgsdal
Styremedlem

Mali Ebrahimi
Styremedlem

Erlend Grønningen
Styremedlem

Sonja Kalsvik
Styremedlem

Jakob Bergvik Aure
Styremedlem/Treasurer¹

Henrik Vaaler
Nestleder/Styremedlem

Hanne Rustad
Styremedlem

Karine Nordstrand
Styreleder

Erwin Van't Land
Daglig leder

¹ Ansvarlig for styrets økonomikontroll og oppfølging